

Onder glas

Inleiding

In een klimaat als het onze zullen moestuinders altijd proberen het tuinseizoen te vervroegen en te verlengen. Dit kan door gewassen in een kas(je) of platte bak te telen.

Onder glas, of plastic kunnen we planten beschermen tegen de winterse kou en al vroeg in het voorjaar vroege koolsoorten of veldsla en winterpostelein snijden. Zo'n kasje of platte bak is ook onmisbaar bij het opkweken van gewassen die niet zo heel goed of helemaal niet tegen ons klimaat kunnen.

Allerlei soorten en maten kasjes en tunneltjes staan ons ter beschikking. Kassen van glas of kunststof, van heel klein (afdekstolp) tot zeer groot en manshoog. Kant-en-klare exemplaren zijn te koop en kunnen door de fabrikant worden geplaatst. De handige doe-het-zelver kan makkelijk zelf een platglasbak, gemaakt van éénruiters, in elkaar zetten. Deze lage kassen zijn perfect om in het voorjaar gewassen in voor te zaaien en om gedurende de rest van het jaar lage gewassen in te telen die wat extra warmte nodig hebben. Voor een muur op het zuiden zijn muurkasjes een goede keus. U kunt daar gewassen voor de moestuin, bloemen en kruiden in voorzaaien, maar ook genieten van vroegbloeiende struiken als winterjasmijn en geurende winterbloeiende clematis. Niet wintervaste kruiden als tijm en rozemarijn kunnen in het kasje overwinteren. Potten met bollen kunnen worden ingegraven en zodra de bollen uitlopen, in huis worden gezet.

Een jaar in de platte bak

Er zijn gewassen die beter gedijen als u ze eerst voorzaait. In een platglasbak kunnen in het vroegste voorjaar, maart-april, al diverse koolsoorten als rode kool, vroege zomerbloemkool, witte kolen, spruitkool en broccoli worden voorgezaaid. Zaai heel dun in rijtjes en zet de jonge plantjes in april-mei op de plaats van bestemming in de moestuin. Zodra de kolen op hun definitieve plek staan, kan er in de bak winterprei worden gezaaid en die kan in de zomer worden opgevolgd door een komkommer of meloen. Zorg dat de temperatuur niet te hoog wordt en lucht goed. Geef voldoende water. In de vakantieperiode geeft een dergelijk kasje wel eens problemen met water geven. Een oude emmer vol water met daarin een zeer klein scheurtje in de bodem kan uitkomst bieden.

In de zomer kunnen in de volle grond prei en herfst- en winterbloemkool worden gezaaid. Deze kunnen dan later in de herfst worden uitgezet in de platglasbak. Deze gewassen kunnen ook buiten in de volle

grond blijven staan, maar onder glas zullen ze sneller gereed zijn voor consumptie. De platte bak kan in najaar en winter ook gebruikt worden voor de zogenaamde weeuwenteelt, een teeltwijze waarbij in het najaar, september-oktober, in de bak wordt gezaaid. De zaailingen worden verspeend in potten rond begin november en overwinteren in de koude bak. De bak moet regelmatig en goed worden gelucht en bij strenge vorst worden afgedekt met rietmatten. De planten kunnen in maart buiten worden uitgeplant en leveren dan al in mei een oogst op. De weeuwenteelt kan worden toegepast voor koolsoorten als bloemkool, savooienkool en spitskool.

Veldsla kan in januari -februari onder glas in de kas worden gezaaid en zal zo vroeg in het seizoen te snijden zijn. Vergeet niet de grond na de verschillende teelten te verbeteren en/of te vervangen. Zeker de diverse koolsoorten hebben een voedzame grond nodig.

De manshoge kas

In een grote manshoge kas kunnen de hogere en warmteminnende gewassen zoals bijvoorbeeld paprika en aubergine geteeld worden. Deze worden in februari-maart warm binnenshuis voorgezaaid. Deze planten kunnen in emmers gevuld met goede grond worden uitgeplant of in de volle grond worden uitgezet. Leid de planten langs touwtjes die bovenin de kas worden vastgezet. Draai de toppen van de planten regelmatig weer een slag rondom het touw. Zonder deze steun zouden de planten ineensstorten. Ook kunt u kiezen voor de aanplant van warmteminnende blijvers als perzik of nectarine.

In dit soort kassen kunnen ook de kleine zaaipannen worden neergezet waarin u diverse soorten sla en bloemen zaait. Zaai in maart-april zeer dun in rijtjes of in potjes. Als u steeds om de 2 weken zaait, bent u verzekerd van een constante oogst. Neem om te zaaien van iedere slasoort die u wilt uitproberen zoveel zaad als u tussen duim en wijsvinger kunt houden, niet meer! Anders zit u straks met meer kroppen opgescheept dan u aankan. Het zaad kiemt na ongeveer 8 dagen bij een bodemtemperatuur van zo'n 10° C. Op deze manier zaaien kan tot en met september. De sla die is opgekomen in september kan weer in een platglasbak worden uitgezet. Hoog zomer kan sla het beste in de volle grond buiten worden gezaaid.

In een grote kas kan de temperatuur snel oplopen. Zeker in voorjaar en zomer. Het is van groot belang dat de kas regelmatig wordt gelucht. Dat geldt ook voor de platglasbakken. Zet de deur open of leg een balkje onder de ramen zodat ze open blijven staan. Zorg in ieder geval dat er een raam of dakluik in de grote kas zit. In de vakhandel zijn automatische raamuitzetters verkrijgbaar. Die worden op een raam en op de kas bevestigd en als de temperatuur te hoog oploopt, zal deze vanzelf open- en dichtgaan als het gaat stormen of te koud wordt.

Om de temperatuur in de kas of bak te temperen, moet op een gegeven moment ook gebruik gemaakt worden van schermmateriaal. Dit kunnen rieten matten zijn of een ander natuurlijk materiaal. Ook kan de kas aan de binnenzijde worden witgekalkt. Daar is speciale verf voor in de handel die ook weer goed van het glas verwijderd kan worden. Zelf gebruik ik altijd gewoon landbouwkalk, goedkoop en milieuvriendelijk, aangelengd met een heel klein beetje water. Met een kwast of gewoon de blote handen op de ramen smeren. Het kan ook weer makkelijk verwijderd worden, zonder dat je het risico loopt dat er milieuonvriendelijke verf op de bodem terecht komt.

Tunnels

Om een verplaatsbare laag kasje (tunnel) te maken, steekt u flexibele strippen staal in de grond en daaromheen spant u transparant plastic, noppenfolie of golfplaat. Hieronder kunnen in het voorjaar sla, vroege boontjes en aardbeien staan of net uitgezette zaailingen van allerhande gewassen. Zodra het weer het toelaat, kan de tunnel weggehaald worden. Laat de planten niet te lang afgedekt staan, want dan zullen ze alleen maar zwakker worden en vatbaarder voor ziekten. Spaanse peper kan in mei in de volle grond worden geplant, met vanaf eind augustus bescherming van een tunneltje. Tomatenplanten gedijen het best als ze enige wind- en regenbescherming krijgen van een half open kas. Vooral aanhoudend vocht op de bladeren is funest. De tomaat is namelijk vatbaar voor de aardappelziekte. Zodra deze de kop opsteekt is de plant, en daarmee de oogst, verloren.

Minikasjes

Tegenwoordig worden in supermarkten allerlei waren in stevige kunststof bakken met een transparante deksel te koop aangeboden. Deze zijn goed te gebruiken als minikasje! Als u in een tuincentrum plantjes aanschaft, zitten deze meestal in een kunststof tray met soms een lekbak eronder. Handig, goedkoop en goed her te gebruiken als zaaibak. Vul met goede grond van eigen tuin of zelfgemaakte compost. Bedek het zaaisel met een glasplaatje, zodat de temperatuur lekker kan oplopen. Geef matig water. Vanaf maart kan er veel worden gezaaid. Als de buitentemperatuur stijgt, kunnen de zaailingen in de volle grond worden uitgezet, maar laat ze wel eerst afharden.

Ook zijn er glazen (duur!) en kunststof 'klokken' te koop om over een teer gewas heen te zetten en het te beschermen tegen kou en regen. Denk aan een enkele peper- of paprikaplant. Klokken zijn er in diverse maten.

Tip: sommige (vruchten)sappen, alsook azijn, bronwater en melk worden verpakt in transparante kunststof flessen. Snijd de bodem eruit en u heeft weer een klein kasje. Voor diegenen onder u die herfsttijloos in de tuin hebben: een tweeliter waterfles is dé oplossing om de bloemen tegen de herfstregens te beschermen.

Vensterbank

Zo net na de jaarswisseling kunt u eigenlijk al met zaaien beginnen. Binnenshuis wel te verstaan. Voor bepaalde gewassen is een hoge bodemtemperatuur nodig en een plekje op de vensterbank, boven de verwarming, in het zonnetje en achter glas is dan ideaal!

Doe om de plastic potjes nog een extra plastic zakje; zo kan de temperatuur goed oplopen en zal het water niet gauw verdampen. Dit is een zeer goede methode om bijvoorbeeld paprika's, pepers en tomaten te laten ontkiemen.

Tot slot

Voor alle kassen en bakken die op dezelfde plek blijven staan geldt dat de grond regelmatig vernieuwd en bemest zal moeten worden. Controleer dus regelmatig (bijvoorbeeld aan de hand van een bodemanalyse) of de grond in de kas voldoende voeding bevat. Grond in een kas wordt snel schraal. Bij kleine kasjes en tunneltjes zal dit niet zozeer een rol spelen. Deze worden toch steeds op een andere plek in de tuin neergezet en doen alleen dienst bij slecht weer en als tijdelijke bescherming.

Het water geven is ook een belangrijk onderdeel. In een kas zal het water snel verdampen, dus is er veel water nodig. Te veel water kan echter ook weer funest zijn voor de planten. Schimmels als meeldauw kunnen de kop opsteken en zwakke planten zullen snel ten prooi vallen aan luizen en ander ongedierte. Observeer de planten dus goed en geef ze voldoende, maar ook weer niet te veel water.

Tekst: Nelleke van der Boom